

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵/۱۱/۰۵

محمد انور اڅر

د يهودو عادلانه جگړې (یوسل او څلورمه برخه)

هغوی چې د ولسمشر کېنډي د ترور رازونه ورسره وو، ووژل شول (۲)

ویلیام سالیوان: نوموړی د (افبې آی) له لورپورو کسانو څخه ؤ چې د پټو عملیاتو په پروژو کې ښکېل ؤ، هغه د ۱۹۷۷ز. کال د نومبر په ۹مه نېټه، په شوگر هیل کې له خپل کورسره نږدې په ډزو وویشل شو. ټاکل شوي وه چې سالیوان به د استازو جرګې ټاکلې کمېټې ته د ترورونو په اړه شهادت ورکړي. سالیوان د هغو شپږو لورپورو افسرانو په ډله کې ؤ چې د ۱۹۷۷ز. کال د شپږو میاشتو په اوږدو کې ووژل شو.¹

سام جیانګانا: دا کس د شیکاګو د مافیا د جنایتکارې ډلې مشهور مشر ؤ چې د کیوبا د ولسمشر فیډل کاسترو د ترور په هڅه کې یې له سي.آی.ای سره مرسته کړې وه او د ولسمشر کېنډي په وژلو کې په لاس لرلو هم تورن ؤ، جیانګانا لږ مخکې له هغې چې د استازو د کمېټې پر وړاندې (چې د وارن کمېسیون د پرېکړو د بیاکتنې مسئله وه) شهادت ورکړي، د امریکا د (الینوي ایالت په اوک پارک) د خپل کور په پخلنځي کې د ۱۹۷۵ز. کال د جون په ۱۹مه نېټه په ډزو وویشل شو.²

رابرټ اف. کېنډي: د ولسمشر جان اېف. کېنډي ورور، رابرټ کېنډي چې د امریکا د لوی څارنوال دنده یې لرله، د خپل ورور د ترور په اړه ډېرې پلټنې وکړې خو په دې اړه د ده هڅې ناکامې وې ځکه چې د امریکا استخبارات، مافیا او موساد یې پر وړاندې ولاړ وو.

هغه مهال چې رابرټ کېنډي د امریکا د ۱۹۶۸ز. کال د ولسمشریزو ټاکنو کې د دیموکرات ګوند نوماند شو نو د ده دښمنانو د هغه د وژلو هڅې ګړندۍ کړې، کله چې رابرټ کېنډي د کالیفورنیا په لومرنیو ټاکنو کې بریالی شو او په چټکۍ سره د بریا پر لور روان ؤ، شونې وه چې د امریکا ولسمشر تر لاسه کړي. په ټاکنو کې د نوموړي بریا د هغه د دښمنانو او مخالفانو لپاره جدي ګواښ بلل کېده، د برات کېنډي دښمنان په وېره کې وو چې هغه به له سپینې مانۍ څخه د خپل ورور د ترور په اړه پلټنې پیل کړي. هغه وو چې د رابرټ کېنډي دښمنان بریالي شول او هغه یې په (Ambassador Hotel) هوټل کې د یو تن عرب مسیحي فلسطیني، سیرهان - سیرهان په لاس ترور کړ، سیرهان - رابرټ کېنډي ته ورنږدې شو او اته ډزې یې پرې وکړې او هغه خپل ژوند له لاسه ورکړ.³

د پورته وژل شویو کسانو په څېر نور ډېر کسان هم شته چې د کېنډي وروڼو د ترور او د هغوی د کورنۍ په راز خبر وو چې له امله یې ووژل شول خو د هر یو په تفصیل سره یادول د کتاب د پندوالي سبب کېږي، له دغو کسانو څخه یوازې د څو تنو نومونو په لیکلو بسنه کوو:

مخکې له هغې چې لاندې څو تنه د استازو ټاکل شوي کمېټې ته حاضر شي او خپل شهادت ورکړي، مړه شول: (لويس نیکولاس) د، افبې آی د مشر (جې. ایدګر هوور) ځانګړی مرستیال او د وارن کمېسیون سره د هغه اړیکه؛ د جې. ایدګر هوور بل ځانګړی مرستیال، (آلن ایچ. بلمونټ)؛ بل تن (جیمز کادیګان) ؤ، هغه د اسنادو متخصص ؤ چې د جان اېف. کېنډي د مرګ اړوند اسنادو ته یې لاسرسی درلود؛ (جې. ایم. اینګلیش) چې د افبې آی د طبي علومو پخوانی مشر ؤ او د افبې آی د ګوتو ښو کیمیاپوه ؤ او (ډونالد کیلر) چې د کېنډي د ترور په ځای کې یې د موندل شوو ګوتو ښې (اثار) څیړلي وو.

د ولسمشر کېنډي له وژل کیدو ۱۹۶۳ز. کال څخه تر ۷۰یمې لسیزې پورې د ځینو مهمو کسانو مالومات وړاندې شول، برسېره پر دې، کله چې له ۱۹۷۰ز. کال وروسته د سنا جرګې د استخباراتو ټاکل شوي کمېټه او د استازو

¹: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/JFKindex.htm>

²: سفایر، ویلیام (۳۱ دسامبر ۱۹۷۵). "قتل ناجوانمر دانهترین". روزنامه تایمز

³: <https://www.jstor.org/stable/23207729>

جرگي د ترورونو ځانگړي کمېټه جوړه شوه چې د کښېدې د ترور په هکله څېړنې پيل کړي، د شاهدانو وژنې په څرگنده توگه لاپسي ډېرې شوې (لکه وړاندې چې يادونه شوي ده) په دوی کې يو شمېر جنايتکاران هم شامل وو چې د بهرنيو سياسي مشرانو د وژلو عمليات يې ترسره کول، هغه کسان چې په ۷۰يمه لسيزه کې وژل شوي دي د ځينو نومونه داسې دي: **لوسين سارتي (۱۹۷۲)، توماس ډيويس (۱۹۷۳)، ډيو ياراس (۱۹۷۴)، جيمي هوبا (۱۹۷۵)، جاني روزلي (۱۹۷۶)، جورج ډي موهرنشيلډ (۱۹۷۷)، چارلي نيکولتي (۱۹۷۷) کارلوس پريو (۱۹۷۷) او نور.**⁴

له پورته وژل شويو کسانو هاخوا، ځينو امريکايي څېړونکو داسې مالومات هم وړاندې کړي چې د کښېدې وروڼو د ترور د شاهدانو او شواهدو د له منځه وړلو په موخه دوه مسافروروونکي الوتکې او يوه شخصي الوتکه هم راغورځول شوې دي چې لومړۍ يې د يونايټډ ايرلاينز ۵۵۳ الوتکه وه چې په ۱۹۷۲ز. کال کې د امريکا د استخباراتو د لوړپوړو افسرانو له خوا په شیکاگو کې راوغورځول شوه، د الوتکې د ۶۱ مسافرو څخه ۴۳ تنه او پر ځمکه دوه کسان ووژل شول. وايي چې نوموړې الوتکه د ميرمن **(دوروتي هانت)** د وژلو په موخه وغورځول شوه، دوروتي هانت د، **سي آي اي د يو کارکوونکي (اي. هاوارد هانت) مېرمن وه چې د خليج د خوگانو د عملياتو ګډونوال، د ولسمشر کښېدې د ترور عيني شاهد او د (واترگېټ) دسيسې له غلو څخه و،** اي. هاوارد هانت چې د واترگېټ د پېښې له کبله تر فشار لاندې راغلی و، د خپلې ميرمنې، دوروتي هانت له وژل کېدو وړاندې يې گواښ وکړ چې د کښېدې د ترور راز به افشا کړي.

يو شمېر کسان په دې نظر دي چې ميرمن هانت د واترگېټ د پېښې له کبله ووژل شوه چې د واترگېټ هوټل څخه غلا شوي پېسې او اسناد يې په (يونايټډ ايرلاينز ۵۵۳) الوتکه کې انتقالول چې «حکومتي ادارو د نوموړې الوتکې د سقوط په اړه ترسره شوی ناوړه عمل پټ ساتلی دی چې له امله يې دغه پېښه د (واترگېټ سقوط) په نوم ياده شوه.»⁵

سره له دې چې د واترگېټ پېښه په دې ځای کې زموږ پر څېړنه پورې اړه نه لري، بيا هم د ميرمن هانت او د هغې مېړه چې د ولسمشر کښېدې په ترور کې يې برخه درلوده، بده به نه وي چې په اړه يې لنډ مالومات وړاندې شي: د امريکا په واشنگټن ډي.سي کې د واترگېټ په نوم يو هوټل دی چې په ۱۹۷۲ز. کال کې د امريکا د ډيموکرات گوند د ولسمشرۍ د ټاکنو مرکزي دفتر په کې و، د ولسمشرۍ د ټاکنو پر مهال د امريکا د ډيموکرات گوند پنځه تنه غړي د جون په ۱۷مه نېټه نوموړي دفتر ته د جاسوسۍ او غلا په موخه ننوتل ترڅو په هغه ځای کې د جاسوسۍ لپاره غوراوړيدونکي وسايل ځای پرځای کړ، هغه وو چې دا کسان ونېول شول، هغه مهال چې د امريکا ولسمشر د ډيموکرات گوند له خوا ريجارډ نيکسن په واک کې و، هغه هڅه وکړه چې دا مسئله پټه کړي خو د واشنگټن پوسټ ورځپاڼې لخوا رسوا شوه. لنډه دا چې ولسمشر نيکسن د دغه عمل له کبله په ۱۹۷۴ز. کال کې د امريکا له ولسمشرۍ څخه استعفا وکړه.

د واترگېټ له ملاتړو څخه يو هم د شیکاگو استوګن، پلټونکی (شرمن سکولنيک) و چې ويل يې، **الوتکه د سي.آي.اي له خوا غورځول شوې ده.**⁶

سکولنيک څرګنده کړه چې مېرمن هانت له ځان سره ۲ ميليونه ډالره (سفرې چکونه) او حواله پانې (چې د ولسمشر د بيا ټاکنې له کميټې (واترگېټ) څخه غلا شوي وو) او ۵۰ زره ډالر نغدي پېسې او هغه اسناد لېږدول چې پر بنسټ يې د ولسمشر ريجارډ نيکسن استيضاح راپاروله ...⁷

د الوتکې د راغورځېدلو په لومړيو څو ساعتونو کې د اېف بي آي کارکوونکو ځيني داسې کارونه وکړل چې پخوا يې ساری نه ليدل کيده چې د اېف بي آي، دا ډول کړنو دا شکونه لا پسي پياوړي کړل چې د مېرمن هانت د وژلو لپاره نوموړي الوتکه راغورځول شوې ده.

د لومړي ځل لپاره، د اېف بي آي يو کارکوونکی (له دې وړاندې چې اړوند او مسؤل پلټونکي دا کار وکړي) د الوتکو د کنټرول برج ته ورغی او د برج راډيويي ثبت شوې غږونه يې واوريدل.

همدارنګه د اېف بي آي يو بل کارکوونکي، د امريکا د ترانسپورټ د خونديتوب ملي بورډ (NTSB) له پلټنو وړاندې د سقوط له شاهدانو (د الوتکې د خادمانو په شمول) مرکي ترسره کړي. شاوخوا ۵۰ تنه د اېف بي آي کارکوونکي د

⁴: <http://www.spartacus.schoolnet.co.uk/JFKindex.htm>

⁵: <https://archive.org/details/yankeecowboywarc00ogle>

⁶: <https://archive.org/details/yankeecowboywarc00ogle>

پېښې ځای ته، وروسته له ۴۵ دقیقو څخه ورسېدل... د اېفبې آی څېړنې د پېښې له رامنځ ته کېدو څخه ۲۰ ساعته وروسته پای ته ورسېدې.⁸

ای. هاوارد هانت د خپلو خاطرو په کتاب **(امریکايي جاسوس: زما پټه کېسه، په سي آی اي، واټرگېټ او له هغې هاخوا)** چې د ده له مرګه وروسته خپور شو، لیندون جانسون او څو تنه نور د سي آی اي کارکوونکي د ولسمشر کېښې په ترور کې په لاس لرلو تورن کړل.⁹

وروسته بیا د ای. هاوارد هانت د زامنو لهخوا **(د مرګ پر بستر اعتراف)** په نوم، د هغه یو غریز پېغام خپور کړای شو چې هانت ادعا کړې وه چې [د کېښې د ترور] په یوه توطیه کې چې خپله هم په کې ښکېل ؤ، لومړني مالومات لري. **په دې اعتراف کې هغه ویلي وو چې د دالاس په ښار کې د ترور پر مهال یې پټه دنده ترسره کوله. او څو تنه د سي آی اي لوړ پوړي چارواکي یې د ترور د تدارکاتو مسولین یاد کړي وو.**¹⁰

د ای. هاوارد هانت له څرګندونو ښکاري چې له ده او میرمنې سره یې د کېښې د ترور په هکله مهمو مالوماتو شتون درلود. شونې ده چې میرمن هانت، د ولسمشر کېښې د ترور د مالوماتو له امله وژل شوي وي. د میرمن هانت د مېړه ای. هاوارد هانت ژوند او مړینه د امریکا په معاصر تاریخ کې له دوو سترو رسوايو سره تړلی دی چې یو یې د جان اېف. کېښې ترور او د واټرگېټ پېښه ده.

د یونایټډ ایرولاینز ۵۵۳ الوتکې پر راغوځولو چې په ۱۹۷۲ ز. کال کې راوغوځول شوه، دوی نورې الوتکې هم تر شک لاندې دي چې د کېښې د اسنادو او شواهدو د له منځه وړلو په موخه له منځه وړل شوي او په عمدي توګه غورځول شوي دي چې یوه یې د امریکا (TWA 800) مسافرورونکي الوتکه وه چې په کال ۱۹۹۶ ز. کې د امریکا د سمندري ځواکونو لهخوا په توغندي وویشل شوه.

ویل کیږي چې نوموړي الوتکه د امریکا د سمندري استخباراتو ONI افسرانو کار ؤ چې **یو فرانسوی استخباراتي مامور ووژني، هغه چې د جان اېف. کېښې د کونډې او کورنۍ په استازیتوب یې اسناد او ویډیوګانې پاريس ته وړلي چې د کېښې د ترور پلان یې افشا کاوه.**

دا ډول د ۱۹۹۹ ز. کال د جولای میاشتې په ۱۶ مه نېټه، د ولسمشر کېښې د زوی (جان اېف. کېښې جونپور) له خپلې میرمنې او خوښې سره په خپله شخصي الوتکه کې ژوند لاسه ورکړ. وایي چې د کېښې جونپور شخصي الوتکه وروسته له هغې، د یوې بمې چاودنې له کبله راوغوځول شوه چې **هغه ګواښ وکړ چې د ترور ټول پلان به په خپله خبرېدونکې مجله کې افشا کړي.**

د امریکا درې واړه الوتکې چې پورته یې یادونه وشوه د دوی د راغوځولو عوامل ډېر پیچلي او نه پوهېدونکي دي چې تر اوسه پلټونکي ادارې هم یوې ریښتینې پایلې ته نه دي رسیدلي، موږ چې د دغو درو الوتکو د غورځیدو په اړه پورته نظرونه ولیکل دا یوازې د اشخاصو شخصي لیدلوري دي چې احتمال لري، د کېښې د ترور له شاهدانو سره تړاو ولري یا یې ونه لري خو په غوڅه توګه نه شو ویلی چې دا درې واړه الوتکې د ولسمشر کېښې د کورنۍ د ترور د شواهدو د افشا کولو له امله راوغوځول شوي دي، په هر حال موږ یوازې اشاره ورته وکړه.

نېټه: ۱۴۰۴/۷/۱۶ ل.

نور بیا

د ښاغلي محمد انور اخر نوري لیکنې په دی لینک کې ولولئ.

⁸: هماغه

⁹: Weiner, Tim (May 13, 2007). "Watergate Warrior". *The New York Times*.
<https://www.nytimes.com/2007/05/13/books/review/Weiner-t.html>

¹⁰: Hedegaard, Erik (April 5, 2007). "The Last Confessions of E. Howard Hunt"
https://web.archive.org/web/20080618150441/http://www.rollingstone.com/news/story/13893143/the_last_confessions_of_e_howard_hunt/1

د پاڼو شمېره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پټه له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ